

REFERAT FRA MANDELA-WORKSHOP 4. JUNI 2007

Mandag 4. juni ble det arrangert Mandela-workshop i regi av Tromsø kommune, hvor den overordna problemstillinga var "Tromsø by – internasjonal aktør i kampen for sosial rettferdighet"

Over 60 deltakere fra ulike organisasjoner og institusjoner møtte opp for å utforske de mulighetene Tromsø har for å være internasjonal og utenrikspolitisk aktør. *Workshopen ble åpnet av Gunnar Stålsett som snakket rundt temaet "Globale utfordringer, lokale løsninger."* Han mente at Tromsø har en god mulighet til å fremme sin stemme både innen vitenskap, kultur, kunnskap og vår historiske erfaring. Han oppfordret Tromsø til å bli et talerør, og til å forbinde "folk flest" med festtalene. Uten folk flest løser man ikke de store utfordringene. Vi har mulighet for å kommunisere med det som allerede eksisterer, og alt kan mobiliseres. Det er summen av enkelttiltakene som endrer. I forlengelsen av dette uttalte en av workshopens deltakere at **Tromsø ikke bare må være byen for de store anledninger, men også for de små.**

Likegyldighet er en stor trussel, det vi trenger er mangfold, inkludering, nytenking og engasjement, samt målrettet aktivitet for å endre verden til det bedre. "Alliance of civilization."

Gunnar Stålsetts utfordring til Tromsø er: **Tromsø kan satse på toleranse.** Det er et veldig sterkt varemerke byen kan opparbeide seg gjennom en aktiv holdning i forhold til respekt og aksept. Dette er noe vi har både bakgrunn og forutsetning for. Gjennom kommunikasjon og kunnskap kan vi bli en ledende toleranse-by.

Naomi Thomas fra Sør-Afrika holdt et innlegg om sitt arbeid i Ceres, Sør-Afrika. Thomas jobber for organisasjonen Social Change Assistance Trust, og er for tiden i Norge gjennom Fredskorpset. I Ceres jobber hun med frivillig arbeid, og hun delte noen av sine erfaringer med deltakerne. Hun jobber på grasrotnivå med rådgiving, opplæring, beslutningspåvirkning og lobbyvirksomhet, med menneskerettigheter, likestilling, Hiv/Aidsproblematikken og lokal økonomiutvikling som hovedfokus. innen fattigdom, hiv/aids og utvikling.

Nomatemba Solli, daglig leder i THINK, avsluttet workshopen med å oppfordre til samarbeid og til å tørre å sette høye mål. Vi i den vestlige verden må snakke på vegne av de som ikke har en stemme, og vi må huske på å se enkeltmenneskene. Alle har et ansvar. Gjør man ikke noe, kan man ikke endre noe, og dermed kan man heller ikke klage, var Sollis budskap til deltakerne.

Barneworkshop i regi av Redd Barna.

16 barn fra Gyllenborg, Borgtun, Hamna og Stakkevollan skoler deltok på en egen barneworkshop med Redd Barna. De kom og oppsummerte sine tanker og ideer til de voksne, og de var veldig bevisst på hvor godt og trygt vi har det i Norge i forhold til mange andre land. Vi trenger ikke bekymre oss for kidnapping slik som barn i mindre trygge deler av verden må. Dessuten mente de at vi som har nok mat og medisiner må gi mer konkret hjelp til fattige land. I tillegg tenker de på alle de voksne som aldri

har fått en ordentlig skolegang og som kan bli lurt i hverdagen, og de mener at man må kunne gi tilbud om voksenskoler slik at de kan lære seg å skrive, lese og regne. Når det gjelder de hjemlige strøk, var elevene blant annet opptatt av forsøplingen i Tromsø, og mente at det er altfor mye søppel som ligger og flyter overalt. I tillegg synes de at folk bør slutte å røyke, bruke narkotika og drikke for mye alkohol. Deres klare budskap var at de voksne må høre på hva barna har å si.

Gruppearbeider

Deltakerne ble delt inn i grupper med følgende tusenårsmål som sitt fokus-område: Hiv/Aids, Fattigdom, Utdanning/Likestilling og Miljø. De fikk halvannen time til å diskutere workshopens overordnede problemstilling knyttet opp til de respektive tusenårsmålene, og som en oppsummering av dagen presenterte alle gruppene noen av de tankene og ideene sine i plenum.

Noen tanker var det bred enighet om:

- Vi må gå inn for å engasjere "folk flest," noe vi kan gjøre ved å bringe solidaritetsspørsmålene "nærmere".
- Mangel på kunnskap og informasjon kan gjøre det vanskelig å engasjere de som ikke allerede er det.
- Ved å samle de som jobber for og med disse spørsmålene, og ved å legge til rette for **samarbeid**, kan resultater oppnås.
- Tromsø kommune oppfordres til å være tilrettelegger og koordinator
- Et Mandela-hus ble igjen brakt på bane som en arena hvor man kan møtes og utvikle det videre samarbeidet.
- Det må skapes arenaer for konkrete handlinger, og en viktig utfordring er å involvere politikere, næringslivet, innvandrerbefolkningen og de internasjonale studentene ved UiT.
- Det eksisterer allerede mange arenaer hvor folk møtes, og disse må man dra bedre nytte av.
- En felles database ble også foreslått som et konkret tiltak som kan gi oversikt over hvem som gjør hva, og gjøre kontakt lettere.
- Tromsø må passe på å ikke bli et mikrofonstativ for "de store navnene," men må få eierskap til det vi bidrar til både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.
- Tromsø er ambassadørby for 46664, men dette må få et innhold.
- Tromsøs venns-kapsbyavtaler må også få et innhold.
- Det ble etterlyst representanter fra næringslivet, politikere, flere fra innvandrer-miljøene, og (internasjonale) studenter fra Universitetet i Tromsø.

Tromsø kommune, ved Internasjonal rådgiver, vil ta tak i flere av de ideer som kom opp på workshopen, og arbeidet med å koordinere og få oversikt over hvem som gjør hva er godt i gang!

Vi takker for deltakelsen på Mandela-workshopen 2007 og ser frem til videre samarbeid. Ta gjerne kontakt!

Punktvis oppsummering av noe av det de ulike gruppene la frem:

HIV/AIDS

HVA SKAL TIL I TROMSØ:

Mål: Redusere Hiv/Aids

- Tromsø må påvirke beslutningstakere. Tromsø må tørre å stå opp og påpeke urettferdige forhold også når det kan gå på tvers av nasjonale, og kanskje også lokale, interesser – i hvert fall om vi mener "alvor" og at det ikke bare er "tomt prat".
- Underskriftskampanjer
- Kunnskap både internt i Tromsø kommune og blant befolkningen. Opplæring og informasjon om urettferdig fordeling.
- I kommunen er det store ord, men lite handling. For eksempel fikk ikke Janitsjaren pengestøtte til en tur til Sør-Afrika.
- Vi må få et "nærmere" fokus. Det er ikke bare i Afrika at folk er smittet av sykdommen, også nordmenn er smittet. Vi må utfordre mytene rundt Hiv/Aids. Stigmatisering.
- Samarbeid: Utfordrer kommunen til å være tilrettelegger for samarbeid.

FELLES MÅL:

Stor felles markering 1. desember – Verdens Aids-dag.

- Bruke media.
- Lære opp media
- Lære opp politikere
- Engasjere media og politikere

HINDRINGER:

- Holdninger
- Intoleranse
- Mangel på kunnskap og informasjon

SOLIDARITETSSKATT

På lik linje med miljøkvoter kan man kanskje innføre en solidaritetsskatt/solidaritetskvote?

HVA ER DET SOM GJØR TROMSØ ANNERLEDES ENN ANDRE BYER?

- Eksotisk. Nordlig. Arktisk.
- Nabo til Russland
- 46664-ambassadørby
- Vi må gå i bresjen for å få noe gjort.

DET ER "TRENDY" Å VÆRE ENGASJERT.

I dag er det miljøbevissthet som er trendy, men det må være mulig å engasjere seg for flere enn en sak.

DET ER ØKONOMISK LØNNSOMT Å JOBBE FOR Å STOPPE HIV/AIDS

FATTIGDOM

- Hvordan kan vi organisere oss selv?
- Det er ønskelig med en felles database for alle som jobber med solidaritetsspørsmål. Hvem jobber med hva? Hvor? Hvordan? Her kan man inkludere forskning, organisasjoner, det offentlige, private aktører, næringslivet osv.
- Vi trenger et Mandelarhus – en arena for denne type aktivitet. I Stavanger har de et internasjonalt hus som man kan hente ideer fra.
- Seminarer
- Diskusjoner
- Samarbeid med for eksempel NUFF og TIFF.
- Vi må skape arenaer for konkrete handlinger.
- Viktig med spesifikke handling fra politikernes side.
- Vi må involvere innvandrerbefolkningen, spesielt folk som kommer fra land/områder som er rammet av fattigdom (og i forhold til de andre tusenårsmålene).
- Stille krav til myndighetene.
- Må jobbe mer med vennsbyene til Tromsø. Nettverk og organisasjoner i disse byene: kan disse styrkes? Utveksling?
- Arrangementer hvor byens aktiviteter blir presentert slik at man kan se resultater, og også skape en arena for nye forslag og diskusjoner.

LIKESTILLING/UTDANNING

- Universitetet har flere internasjonale masterstudier. De internasjonale studentene må dras mye mer nytte av. De må inkluderes i diskusjoner.
- En utfordring er å knytte universitetet nærmere byen. Ansatte og studenter må bli mer involvert.
- UiT bidrar ikke nok til fellesskapet i Tromsø, men jobber mye internasjonalt internt.
- Tromsø har et bra potensial til å bli en ledende by innen solidaritetsarbeid.
- Byen er av egnet størrelse
- Mangfold
- Engasjement
- Kreativitet
- Tromsø må være byen for de små anledninger også, ikke bare for de store.
- Problemet er at folk jobber på hver sine "tuer," vi er ikke flink nok til samarbeid, og er heller ikke informert om hva andre jobber med.
- Hvordan skal vi kunne engasjere folk flest? Det må relateres mer til folks hverdag, bringes nærmere.
- Må ikke drive på med for mye skremsel, slik det gjøres innen miljø for tiden. Folk skremmes og er redde.
- Å engasjere "folk flest" ble sett på som vesentlig av gruppa.

- Hvordan sikre at byens befolkning får et eierskap til de forpliktelsene Tromsø kommune har påtatt seg i arbeidet mot Hiv/Aids og ved å ha blitt ambassadørby for 46664?
- Innbyggerne i Tromsø har en lang tradisjon for internasjonalt solidaritetsarbeid, men man kan kanskje si at det har skortet på koordinering, og inkludering av alle gode krefter. Tromsø kommune har i hovedsak vært ganske fraværende her, så fint om den NÅ kan komme inn som AKTIV partner og koordinator.
- Foreningen Norden har skoleklassekontakter over landegrensene. Redd Barna og SOS-barnebyer har gode erfaringer man kan dra nytte av.
- Viktigheten med å kunne besøke hverandre og se hvordan andre lever, samt bli kjent med hverandre.
- Kravene for å få midler (fra det norske offentlige Bistands-systemet, f eks til FOKUS (som særlig bidrar med finansiering til små kvinneprosjekt i mange land), er nå blitt så enorme at det er nesten umulig å oppfylle dem.
- Kravene om størrelse på prosjektene er også blitt slik at de små prosjekt forsvinner. En må være superprofesjonell i å søke. Er det dette som menes med New Public Management? Og er dette en ønsket utvikling?
- I en by som vår er det fort at man tilhører en gruppering – og så blir man der. En erfaring fra Mandela-konserten er at vi engasjerte folk fra forskjellige steder i byen. Fra utelivet, fra arbeidskontoret, fra universitetet, fra forsvaret, og noe av det inspirerende var å bidra til å bygge kompetanse som hos ungdommen.
- Tvibits holdning er: "Hva kan du?" Ingen vokser når de får høre mest negativt om seg selv.
- Toleranse er viktig. Tromsø har en god mulighet til å bli en tolerant by. Det går på størrelse, befolkningens sammensetning og engasjement.
- By-til-by-samarbeid er mulig.
- Solidaritetsarbeid er hjerte-til-hjerte-arbeid.
- "En annen verden er mulig"
- I likestillingsarbeidet må man ikke glemme mennene, spesielt innen innvandrergupper.
- Styrking av mestringsperspektivet.
- Man må være obs på at mange er opptatt av "what's it for me?"
- På krisesentrene er det i dag 60 % innvandrerkvinner.
- På Svalbard jobber det 200 damer fra Thailand. Disse er verken "kjøpt eller gift". Kan man ta lærdom av miljøet på Svalbard?
- Vi stanger hodet i veggen i forhold til universitetet og næringslivet.
- Nå er det "kult" med klimavoter, hva med å selge "samfunnkvoter" til bedrifter?
- Hvordan få ungdom til å synes det er kult å bruke kondom? Altfor mange jenter i alderen 15-25 år tør ikke si nei, og tør ikke kreve kondombruk.
- Kan Internasjonalt Seminar bruke tøffe problemstillinger i sin møteserie? Dette er i hovedsak et forum hvor academia møter praktikere, **men hvor møter byens befolkning byens innvandrere?**
- Det skal lages en handlingsplan for Tromsø som ambassadørby for 46664. Folk i byen jobber mye på engasjement, men Gruppen understreket at det OGSÅ kreves midler for å utløse all den kreative kraft som finnes i lokalsamfunnet til beste for dette formålet - å bli en internasjonal aktør til beste for sosial rettferdighet.

- Være obs på betydningen av å tenke positivt og kreativt. Verden er ikke bare svart og hvit. Det største fokuset på den tredje verden er på elendigheten, mens folk flest ikke kjenner til det positive i disse landene og folkene.
- Vi må røyke ut erfaringer, kunnskap og prosjekter! Det finnes mange engasjerte mennesker i Tromsø som sitter på mye kunnskap og spennende prosjekter og erfaringer man må dra bedre nytte av.
- Tromsø må ikke bli et "mikrofonstativ" for de store navnene. Det blir for kunstig.
- Vi må ha eierskap til det som skjer i byen, både av små og store arrangementer.
- Vi må få innhold i de "fine ordene".
- Næringslivet må komme på banen.
- Vi trenger en møteplass: Mandelarhus. Tidligere hadde vi internasjonal kafè.
- Også på workshopen er det fravær av innvandrebefolkningen. Hvordan kan vi integrere alle gode krefter?
- DET ER ET ØNSKE OM STERKERE KOORDINERING INNAD I KOMMUNEN

MILJØ

Miljøgruppa kom opp med to forslag til konkrete handlinger:

- 1) Bidra til at flytrafikken blir mer miljøvennlig. I Tromsø er vi helt avhengig av flyforbindelser pga vår geografiske plassering. Dette kan gjøres blant annet ved å starte opp Miljøteknologi-utdanning i Tromsø
- 2) Opprette et fond som kan brukes til å få i stand Grameen-lignende låneordninger til boligbygging i Tromsøs vennskapsbyer

TROMSØ:

- Problemene må påpekes
- Geografisk plassering. "Stemmen fra nord"
- Bruke film for å synliggjøre problemene (NUFF, TIFF, for eksempel)
- Teknologi, for eksempel rent vann
- Øke kompetansen i kommunen
- Opprette/ta del i nettverk både innad i Tromsø, samt samarbeide med andre byer.
- Hvordan få enkeltaktørene til å møtes og jobbe sammen?
- Hvordan få næringslivet på banen? Clinton snakket til næringslivstopper. Hvordan videreføre dette?
- Internasjonalt seminar
- Solidaritetsmiljøet i byen.
- Samarbeid og toleranse.
- Det er behov for informasjonsflyt.
- Kritisk journalistikk.
- Uvitenhet. Drikkevann kan for eksempel kokes, også i Norge
- Frakt med båt forurenses enormt, noe ikke alle er klar over.
- Satse på "kortfraktet" mat.

SATSING PÅ VENNSKAPSBYENE TIL TROMSØ.

- Vi må gjøre en skikkelig jobb her.

- Fond til boligbygging i vennskapsbyene våre.
- Utveksling av kompetanse innen vann og avløp og renovasjonen.
- Utveksle kunnskap
- Forpliktende samarbeid.

TROMSØS FORDELER:

- Byen er liten, og man har en god oversikt over hvem, hva og hvor internt.
- Det er en kompetanseby, inkludert miljøteknologi.
- Er lokalisert i en fredelig region.

Hvorfor mangler da samarbeid innad i byen? Det er trolig ikke "manglende vilje," men kanskje manglende bevissthet om hverandre?

HVORDAN BLI EN FOREGANGSBY?

- Mange arrangementer
- Handlingsplan for miljø: starte lokalt og videreføre nasjonalt/internasjonalt.
- Påvirke de nasjonale myndigheter.

NORDOMRÅDENE. MILJØSATSING

Rydde opp i Andrejev-bukta – Mener vi noe annet med Nordområdesatsinga enn å lage et ferniss for oljeutvikling og ressurspolitikk?

FORSLAG TIL NYE SAMARBEID I TROMSØ:

Råd for livssynssamfunn i Tromsø.

FLYTRAFIKK I TROMSØ.

- Vi i Tromsø har behov for å fly pga vår geografiske plassering.
- Jobbe for å fremme med miljøvennlig teknologi
- Satse på forskning innen teknologi, drivstoff.
- Miljøteknologiutdanning til Tromsø.
- Satse på Nord-Norgebanen.
- Redusere flyreiser. Videokonferanser i større grad.
- Strukturelle løsninger.

For at Tromsø skal fremstå som troverdig, må man ha som mål å bli en foregangsby på miljøfronten. Vi må tørre å satse - også på upopulære/ikke-populistiske løsninger - for å bli en by som med tyngde kan være en stemme i verden...

Det er et stort ansvar å bære Mandela-navnet - og vi må være veldig på vakt mot at det brukes for å markedsføre Tromsø uten at det gis et innhold vi virkelig kan stå inne for.